

Συνέντευξη με τη Romy Hausmann

Πολάρ, τεύχος 7

Δεκέμβριος 2020

Κυρία Χάουσμμαν, το *Καλό μου παιδί*, ένα ψυχολογικό θρίλερ, βρήκε θετική ανταπόκριση από πολλά έγκυρα ΜΜΕ. Πόσο επικοινωνιακή, αλλά και πόσο απαιτητική για τη συνέχεια μπορεί να είναι μια τέτοια υποδοχή για μια νεαρή συγγραφέα και το πρώτο της μυθιστόρημα;

Κάθε κριτική είναι κατά βάση επικοινωνιακή, κυρίως γιατί ενισχύει τη δυνατότητα προβολής του βιβλίου μου. Κι όταν μάλιστα είναι θετική κριτική, με γεμίζει αυτονόητα με υπερηφάνεια. Θυσίασα πολλά από την προσωπική μου ζωή για να γράψω αυτό το κείμενο, αλλά και για να διαπιστώσω ότι συγκινεί πολλούς, δίνοντάς μου την αίσθηση ότι αυτές οι θυσίες έπιασαν τόπο.

Από την άλλη, πρέπει να ασχολούμαι με θέματα που δεν ήταν μέσα στη ζωή μου πριν έρθω αντιμέτωπη με την επιτυχία. Πρέπει να μάθω να διαχειρίζομαι την πίεση και τις προσδοκίες που προκύπτουν, αλλά και τον φθόνο και τη δυσαρέσκεια. Όλα στη ζωή έχουν δύο όψεις, όμως είμαι υπερβολικά ευγνώμων για όλα αυτά, δεν θα τα άλλαζα με τίποτα. Με το *Καλό μου παιδί* έγινε πραγματικότητα το μεγαλύτερό μου όνειρο: να είμαι μια συγγραφέας που το έργο της εκδίδεται και να έχω ένα κοινό για το οποίο γράφω.

Στο τρέιλερ του βιβλίου λέτε πως «έξι χρονών κορίτσι στην Ανατολική Γερμανία (DDR) αγνοούσατε τα δημητριακά, αλλά ξέρατε τη “Στάζι”». Είχατε κατά κάποιον τρόπο την αίσθηση των συνόρων των χωρών και αναφέραστε στα «ένδον σύνορα των ανθρώπων». Πόσο διαμόρφωσε η ΛΔΓ την παιδική σας ηλικία και ποια, ας πούμε, στοιχεία διαχέονται στο θρίλερ;

Από τα παιδικά μου χρόνια στη ΛΔΓ η «ελευθερία» υπήρξε ένα θέμα που με απασχολούσε. Έχω προσωπική εμπειρία του τι σημαίνει να ορίζονται από κάποιους σύνορα, όρια, κι αυτό με χαρακτηρίζει. Προσπαθώ, κατά δύναμη, να ζω μια ελεύθερη ζωή, όταν μάλιστα έχω την τύχη να ζω σήμερα σε μια χώρα όπου δεν υπάρχουν ταξιδιωτικοί περιορισμοί ή όρια στην τροφοδοσία κι ούτε προσδιορίζει το κράτος πότε και πού θα πάει κάποιος διακοπές ή ποιο επάγγελμα θα ασκήσει. Ήθελα να εκμεταλλευτώ όλες αυτές τις δυνατότητες και να δοκιμάσω τον εαυτό μου, κι έτσι άρχισα να γράφω. Δεν είχα ούτε έχω τον φόβο της αποτυχίας, κι αυτά είναι τα «ένδον σύνορα» που με απασχολούν, όταν μάλιστα παρατηρώ πόσο ζούνε πολλοί άνθρωποι στα στενά τους «σύνορα». Δεν διανοούνται να ζήσουν τα όνειρά τους, από τον φόβο να μη γελοιοποιηθούν ή να μην τους απορρίψουν. Για μένα ήταν ξεκάθαρο: δεν θα ήθελα να γίνω έτσι, δεν θα ήθελα να γεράσω και να αναρωτιέμαι τι θα μπορούσα να είχα κάνει, αν το είχα επιχειρήσει κτλ. Η ελευθερία είναι για μένα πιθανώς το σημαντικότερο ζήτημα και για αυτό γράφω. Και στο *Καλό μου παιδί* το θέμα δεν είναι η στέρηση της ελευθερίας, φυλακίζοντας κάποιον σε μια καλύβα. Αφορά και την «εσωτερική φυλακή». Άνθρωποι που είναι αμετακίνητοι στις εντυπώσεις και τα ιδανικά τους, για τα οποία θα προτιμούσαν να πεθάνουν παρά να παραδεχτούν την αλήθεια και να αναζητήσουν έναν άλλον δρόμο.

Στο ίδιο τρέιλερ αναφέρετε πως το «γράφω είναι σαν βαλβίδα αποσυμπίεσης». Ποιες δυνάμεις απελευθερώνονται;

Με απασχολεί ο κόσμος: κάνω σκέψεις και προβληματίζομαι, προσπαθώντας να κατανοήσω γιατί τα πράγματα ή οι άνθρωποι είναι έτσι. Όταν γράφω, είμαι σε θέση να τα επεξεργάζομαι, κι αυτό έχει μια σχεδόν θεραπευτική ιδιότητα. Επιπλέον, όταν γράφω, είναι για μένα –κι εδώ επανέρχομαι στο αρχικό θέμα– ένας χώρος ελευθερίας. Εδώ μπορώ να διαμορφώσω ένα σύμπαν, να δημιουργήσω έναν ολόκληρο κόσμο, όπου όλες οι φιγούρες κινούνται με τις

δικές μου «προτροπές». Νομίζω πως αυτό είναι που αγαπούν στη γραφή οι συγγραφείς: γίνεσαι ένας μικρός Θεός.

Η αγάπη και ο έρωτας, όπως λέτε, είναι κυρίαρχα μοτίβα στη ζωή αλλά και στο βιβλίο σας. Με άλλα λόγια, πρόκειται για τις γνωστές ορμές/επιθυμίες που καθορίζουν την ανθρώπινη ύπαρξη;

Ενδιαφέρομαι ιδιαίτερα για την ψυχολογία και προσπαθώ να κατανοήσω τι είναι αυτό που ωθεί τους ανθρώπους σε ό,τι κάνουν. Κάθε πράξη προσδιορίζεται από την αγάπη και τον φόβο. Αυτές είναι οι θεμελιώδεις δυνάμεις που υπάρχουν μέσα μας κι αυτό με συναρπάζει. Αλλά σε επίπεδο ηθικής είναι και μια ακροβασία. Όταν συνειδητοποιώ, για παράδειγμα, ότι ένας δράστης, όπως συμβαίνει και στο μυθιστόρημα, κινείται σε αυτόν τον άξονα, κι ωστόσο κάνει κάτι κακό, τότε θα πρέπει να παραδεχτώ ότι και εγώ σε ορισμένες περιπτώσεις θα ήμουν ικανή να κάνω κάτι που δεν θα μπορούσα να φανταστώ, με βάση τις αξίες και την ηθική μου. Νομίζω πως για αυτό διαβάζεται άβολα το μυθιστόρημα: υποψιαζόμαστε πως υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις μπορούμε να μεταμορφωθούμε σε τέρατα.

Στο μυθιστόρημά σας, το δάσος, η φύση κυρίως, ως περιβάλλον και πεδίο παίζει έναν ρόλο-κλειδί, όπου δρουν και κυριαρχούν σκοτεινές δυνάμεις. Μου φαίνεται πως το χλιωτραγουδισμένο «γερμανικό δάσος» που θα μπορούσε να κρύβει φονικά μυστικά, στο βιβλίο σας είναι ένα «ναρκοπέδιο του Κακού». Αυτό μου θυμίζει και τα μυθιστορήματα της Αντρέας Σένκελ ή της Μικαέλα Κάστελς. Τι είναι αυτό που συναρπάζει;

Κανένας τόπος, φαντάζομαι, δεν είναι τόσο ήσυχος τη μέρα και τόσο ανοίκειος τη νύχτα. Μας γεμίζει με «πρωτόγονους», αρχέγονους φόβους: το απρόβλεπτο, αυτό που δεν μπορούμε να διαβλέψουμε, τη μακρινή απόσταση, τους πολλούς ήχους. Είναι ένα περιβάλλον, το οποίο δεν μπορούμε να θέσουμε υπό τον έλεγχό μας και που μας κάνει να αισθανόμαστε διαρκώς πόσο μικροί και αβοήθητοι είμαστε ουσιαστικά.

Το κλειστοφοβικό στοιχείο είναι κυρίαρχο στο μυθιστόρημα, είτε στην καλύβα είτε στο νοσοκομείο, μαζί με τις εντολές για καθαριότητα και τάξη, «το βραχιόλι γίνεται χειροπέδα», όπως το όνειρο μεταβάλλεται σε εφιάλτη. Πώς κινείται η συγγραφέας σε αυτόν τον ανοίκειο κόσμο; Με άλλα λόγια, πόσο δύσκολο και κοπιαστικό είναι να μπαίνει στη θέση των πρωταγωνιστών/αφηγητών κι αυτή η εναλλαγή από το παιδί στον ενήλικα;
Για να είμαι ειλικρινής, αυτό ήταν το καλύτερο στοιχείο, γράφοντας το μυθιστόρημα: μπορούσα να γίνω κατ' επιλογή μια ενήλικη γυναίκα, ένα περίεργο μικρό κορίτσι ή ένας έξαλλος δεκαεξάρης. Είμαι κατά βάση, έτσι πιστεύω, ένας άνθρωπος με αρκετή ενσυναίσθηση και δεν έχω κανένα πρόβλημα να «μπω στη θέση» κάποιου άλλου. Πιο πολύ διασκέδασα με την οπτική γωνία της Άννας. Είναι σαν ένας μικρός εξωγήινος που για πρώτη φορά αντικρίζει τον κόσμο μας.

Από ποιους συγγραφείς έχετε επηρεαστεί άμεσα ή έμμεσα; Ή, αλλιώς, ποιους ή ποιες συγγραφείς αγαπάτε και ποια βιβλία ή ποιες ταινίες;

Υπάρχουν πράγματι συγγραφείς, των οποίων διαβάζω όλα τα έργα τους, όπως η Gillian Flynn ή η Tarryn Fisher. Όμως, για να είμαι ειλικρινής, προσπαθώ να αποφύγω τις επιρροές: θέλω να κάνω το δικό μου έργο και να μην αντιγράψω κανέναν. Για αυτό και διαβάζω περισσότερο λογοτεχνία παρά αστυνομικά ή θρίλερ. Μπορώ πάντως να πω πως από τον κινηματογράφο παίρνω περισσότερη έμπνευση από ό,τι από τα βιβλία. Λατρεύω τους Ισπανούς δημιουργούς όπως τον Οριόλ Πάουλο ή τον Χάουμπε Μπαλαγκερό, που κάνουν υποβλητικά θρίλερ με ιδιαίτερο τρόπο. Ταινίες όπως «Ο αόρατος επισκέπτης», «The body», «Sleep tight» είναι κατά τη γνώμη μου τέλειες. Και, επίσης, λατρεύω αφάνταστα τα φιλμ νουάρ, κάποια από αυτά αναφέρονται στο δεύτερό μου μυθιστόρημα.

Και τα δύο είναι χαρακτηριστικά θρίλερ. Σκέφτεστε στο μέλλον να ασχοληθείτε και με άλλα είδη ή με μια τυπική αστυνομική ιστορία «παλιού στυλ», στον χώρο του whodunit ή όπου θα πρωταγωνιστεί μια επιθεωρήτρια, όπως η Χανελόρε Έλσνερ στο ομότιτλο τηλεοπτικό σίριαλ;

Το κύριο ενδιαφέρον μου στρέφεται στην ψυχολογία, όπου το θρίλερ είναι ο ιδανικός τόπος για να παίξει κανείς, «να δώσει τα ρέστα του». Για αυτό κι εγώ θα μείνω σε αυτό το «τρένο», αφού έχω ακόμα αμέτρητες ιδέες στη συνέχεια. Τα παραδοσιακά αστυνομικά δεν με ενδιαφέρουν προς το παρόν. Θα έπρεπε, για την αληθοφάνεια της αφήγησης, να προσαρμοστώ και να ακολουθήσω τις προδιαγραφές και τον τρόπο που εργάζεται η αστυνομία. Πιστεύω πως κάτι τέτοιο θα με περιόριζε κατ' ανάγκη αρκετά.

Τη συνέντευξη πήρε ο συγγραφέας Κώστας Καλφόπουλος για λογαριασμό του περιοδικού Πολάρ.